

הנחיות להוראת המצגת "גיר – מקום לכולם?"

קהל היעד: כיתות י'-יג'

הרעיון: התלמידים יבחנו מצב של "התנגשות בין זכויות", שבו רצונות ואינטרסים של צדדים שונים סותרים זה את זה ויוצרים קונפליקט. התלמידים יתנסו בבחירת נימוקים משכנעים לכל אחד מן הצדדים כדי לנסות ולהכריע ביניהם, ובסופו של דבר גם יציעו דרכי פתרון חלופיות.

את הפעילות אפשר להעביר בשיעור אזרחות, בשיעור עברית, בשיעורי חינוך וכישורי חיים ובמכינות קדם-צבאיות. אם הפעילות מתקיימת במסגרת שיעור אזרחות, חשוב להקפיד בה על שימוש בשפה אזרחית מתאימה, כפי שמופיע במצגת ב"למידע נוסף".

הפעילות הנוכחית עוסקת בהתנגשות של זכויות ואינטרסים סביב תחום הגיר בישראל. מצד אחד, יש המבקשים להשאיר את הגיר האורתודוקסי כאפשרות היחידה לגיר בישראל, ומצד שני יש המבקשים לאפשר גם מסלולי גיר אחרים, לא אורתודוקסיים. הנושא הזה הוא אחד מגורמי השסע בין דתיים לחילוניים בישראל.

הפעילות מלווה בקול (סאונד) כדי לשוות לדיון בין הצדדים ממד מוחשי וכדי להדגים מעמדת (דיבייט) משכנע בין הצדדים.

ניתן להשתמש במצגת גם ללא חיבור הרמקולים, ולהקריא בכיתה את משפטי המפתח.

משך הפעילות: 45 דקות

מהלך פעילות:

שקופית 1

שקופית פתיחה - "גיוור – מקום לכולם?"

בשקופית זו מוצג נושא הפעילות: "גיוור – מקום לכולם?"

על המורה להקדים ולומר שכמעט בכל מצב בחיים ייתכן שזכויות ואינטרסים של צדדים שונים יתנגשו, וכי מדובר בסיטואציה אנושית וחברתית בסיסית.

בפעילות זו נדגיש את המתח בין גישות שונות לגבי אופייה היהודי של מדינת ישראל ביחס לזכויות פרט שונות. הסוגיה הנדונה היא תהליך הגיוור המוכר כיום בישראל. מי שאינו נולד לאמא יהודייה, יכול להפוך ליהודי רק באמצעות גיוור. כיום הגיוור היחיד הקביל במדינת ישראל הוא גיוור אורתודוקסי.

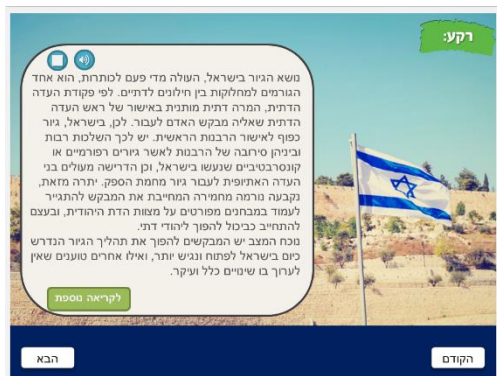

הגיוור המוכר כיום בישראל. מי שאינו נולד לאמא יהודייה, יכול להפוך ליהודי רק באמצעות גיוור. כיום הגיוור היחיד הקביל במדינת ישראל הוא גיוור אורתודוקסי.

שקופית 2

רקע – גיוור בישראל

שקופית זו מציגה את הרקע החוקי לסוגיית המרת דתות בישראל בכלל ואת המצב הקיים בתחום הגיוור בישראל.

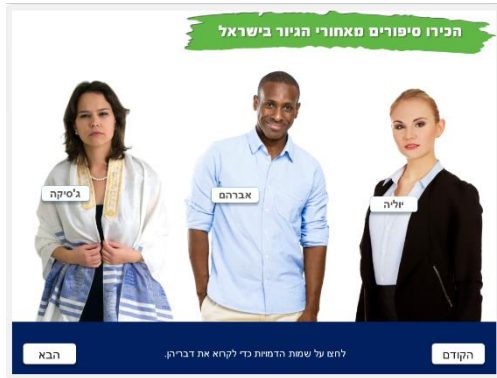
לחיצה על כפתור "לקריאה נוספת" תפתח חלון מידע אודות הזרמים המרכזיים ביהדות הרלוונטיים להבנת הסוגיה לעומקה.

מומלץ להתאים את ההעמקה בתחום זה לידע הקודם של התלמידים בנושא. ניתן להיעזר באתר ["מדינת העם היהודי"](#).

שקופית 3

הכירו סיפורים מאחורי הגיור בישראל

בשקופית זו מופיעות שלוש דמויות שמבקשות לשנות את מהלך הגיור הקיים. הדמויות מציגות את הסיפורים האישיים שלהם, כשהמטרה היא להמחיש לתלמידים את הרלוונטיות של הסוגיה לחייהם של אנשים אמיתיים.

לפני הצפייה בסיפורים השונים אפשר לשאול את התלמידים:

- האם אתם מכירים באופן אישי מישהו שהתגייר או שרוצה להתגייר?

יש ללחוץ על כל אחת מן הדמויות כדי לקרוא (ולשמוע) את הסיפור שלה.

בעקבות הצפייה בדמויות אפשר לשאול:

- עם מי הזדהיתם? מדוע?

שקופית 4

נימוקי התומכים בהפיכת תהליך הגיור לפתוח ונגיש יותר

מהם 3 הנימוקים המשכנעים ביותר לדעתכם?

- יש להתאים את הסטוס-קו לרוח הזמן ולמצב בפועל, כפי שעבר קרה בנושאים אחרים. **למידע נוסף**
- המצב הקיים פוגע בקשר עם יהדות התפוצות, שבה יש רוב לא אורתודוקסי. **למידע נוסף**
- במסורת היהודית יש חידלים שונים של גיור וניתן לגלות גמישות ולאמץ מסורת מנוגמת. **למידע נוסף**

צריך לשנות את תהליך הגיור הקיים כיום בישראל ולעשות זאת פתוח ונגיש יותר

נימוק נוסף

לחץ על כפתור כדי לברור נושא אחר לחצו על "נימוק נוסף" כדי לחזור לנושא הקודם

בשקופית זו מוצגת עמדת התומכים והנימוקים שהם מעלים.

יש להקריא את טענתם המופיעה בבלון הדיבור מצד ימין ולעיין עם התלמידים בנימוקים השונים. אפשר להקריא את הנימוקים, לבקש מתלמיד להקריא אותם, או להשמיע אותם באמצעות לחיצה על כפתור ההשמעה שבצד כל נימוק.

מומלץ גם ללחוץ על הכפתור "למידע נוסף" המציג מושגים רלוונטיים מתחום האזרחות. הידע מתחום האזרחות יכול להיות רלוונטי גם לתחומי דעת אחרים.

יש להסביר לתלמידים שחשוב לקבל החלטות בצורה מושכלת ולהתבסס על ידע, ולכן המשימה היא לבחור את הנימוקים המשכנעים ביותר באמצעות לחיצה עליהם (לחיצה נוספת על הנימוק מבטלת את הבחירה). חשוב להדגיש באוזני התלמידים שכל הנימוקים ראויים ונכונים, אולם כשמקיימים דיון כדאי להשתמש בנימוקים הרלוונטיים ביותר כדי לשכנע את הצד השני, וכך יש לעשות גם כאן.

עודדו את התלמידים להציע גם נימוקים משלהם באמצעות לחיצה על הכפתור "הוסיפו נימוק". לאחר הקלדת הנימוק יש ללחוץ על כפתור "סיום", ולאחר מכן על כפתור "שלח".

בפן האורייני, חשוב להבחין בין הטענה (הבעת הדעה) לבין הנימוקים המחזקים את הטענה. השקופית כולה מבטאת את העמדה המלאה, המורכבת מטענה ומנימוקים.

שקופית 5

נימוקי המתנגדים לשינוי באופי תהליך הגיור המוכר כיום

מהם 3 הנימוקים המשכנעים ביותר לדעתכם?

- 1 כדי לא לפגוע בחסיים בין דתיים לחילונים, אין לפגוע במסורת-קו. [למידע נוסף](#)
- 2 בישראל יש רוב אורתודוקסי ולפיכך הבניין צריך לשקף את הרוח האורתודוקסית. [למידע נוסף](#)
- 3 חשוב לשמור על מסורת ומנהגים יהודיים משותפים שנשמרים לאורך דורי חרות. [למידע נוסף](#)
- 4 היחידות כדת והיחידות ללאום הם דברים השולבים ונרכזים זה בזה, ולכן כדי להצטרף ללאום יש הכרח לעבור דרך כלכלה. [למידע נוסף](#)
- 5 חשוב לזרז שהעם היהודי לא יתפצל, ואם לא יהיה רישום אידי ומשפחה לכל תקבוצת הדתיות בעם, ימשיך מדרגים שונים יימנע מלהתחלק בעתיד אלא עם אלו. [למידע נוסף](#)

נימוק נוסף

לחם על משק כיו לבניו ב, יש לבניו לפחות נשק אחר. לחם על 'נימוק נוסף' כי להספיק כמות משלמים בתקופה קצרה על 'סיום', לאחר תק ליחם על 'שחר'.

בשקופית זו מוצגת עמדתם של המתנגדים, ומבנה השקופית דומה לשקופית הקודמת. הדמות המוצגת היא נציג הממשלה לטיפול בסוגיית הגיור, שהוא גם יהודי דתי מהזרם האורתודוקסי.

יש להקריא את הטענה המופיעה בבלון הדיבור מצד ימין ולעיין עם התלמידים בנימוקים השונים. אפשר להקריא את הנימוקים, לבקש מתלמיד להקריא אותם, או להשמיע אותם באמצעות לחיצה על כפתור ההשמעה שבצד כל נימוק. מומלץ גם ללחוץ על "למידע נוסף" לקריאה על מושגים רלוונטיים מתחום האזרחות.

המשימה לתלמידים היא לבחור את הנימוקים המשכנעים ביותר באמצעות לחיצה עליהם (לחיצה נוספת על הנימוק מבטלת את הבחירה). חשוב להדגיש באוזני התלמידים שכל הנימוקים ראויים ונכונים, אולם כשמקיימים דיון כדאי להשתמש בנימוקים הרלוונטיים ביותר כדי לשכנע את הצד השני, וכך יש לעשות גם כאן.

עודדו את התלמידים להציע גם נימוקים משלהם באמצעות לחיצה על הכפתור "הוסיפו נימוק".

לאחר הקלדת הנימוק יש ללחוץ על כפתור "סיום", ולאחר מכן על כפתור "שלח".

בפן האורייני, חשוב להבחין בין הטענה (הבעת הדעה) לבין הנימוקים המחזקים את הטענה. השקופית כולה מבטאת את העמדה המלאה, המורכבת מטענה ומנימוקים. אפשר להפנות את תשומת לבם של התלמידים לכך שחלק מן הנימוקים של המתנגדים הם בעצם הפרכות לנימוקים של הצד השני.

שקופית 6

"ראש בראש"

בשקופית זו מוצגים שני הצדדים זה מול זה. יש ללחוץ על כפתורי "הנימוקים" בכל צד כדי לראות את הנימוקים המרכזיים שנבחרו בשלבים הקודמים, ואת הנימוקים שהתלמידים הוסיפו. עודדו את התלמידים להציע נימוקים נוספים גם בשלב זה.

שאלות לדיון:

1. איזה מן הצדדים היה משכנע יותר? מדוע?
2. האם היו נימוקים שחידשו לכם או הפתיעו אתכם?
3. האם דעתכם בנושא השתנתה בעקבות הנימוקים של אחד הצדדים?

לאחר ההאזנה לנימוקי שני הצדדים ובעקבות הדיון, יש לעבור להצבעה בכיתה ולהטות את המאזניים בהתאם להכרעת הכיתה על ידי לחיצה על "נגד שינויים" או "בעד שינויים". ניתן לחזור למצב של איזון על ידי לחיצה על הכפתור = שמתחת למאזניים.

שקופית 7

אולי אפשר אחרת?

בשקופית זו התלמידים מוזמנים להציע הצעות לגישור בין שני הצדדים, ולהעלות פתרונות נוספים להתנגשות בין הזכויות והאינטרסים שתוארה לעיל.

משימה זו מחייבת גמישות מחשבתית וחשיבה "מחוץ לקופסה" והיא נועדה לעודד חשיבה יצירתית.

את ההצעות שמעלים התלמידים יש לכתוב בחלונית הכתיבה הגדולה שבמרכז המסך. במידת הצורך אפשר להיעזר ב"גלגלי ההצלה" המוצעים:

- "מידתיות" – נסו להציע פתרון שתוצאותיו לא יפגעו במעורבים מעבר למינימום הנדרש.
- "שקלול ואיזון" – ניסיון לצמצם את הפגיעה בכל אחת מן הזכויות למינימום הנדרש. (למורה לאזרחות – שקלול ואיזון נלמדים כדרך שבה פועל בדרך כלל בית המשפט כדי לפתור התנגשות בין זכויות. מובן שכאן אין הכוונה להחלטה שיפוטית, אלא לניסיון להיעזר בקו החשיבה הזה כדי לפתור את הבעיה ברמה המקומית).
- "איתור חלופות" – הצעת פתרונות שונים לגמרי שיענו על הצרכים של כל הצדדים בדרכים אחרות.

שאלות לסיכום:

1. מה עדיף לדעתכם – היענות מלאה לאחד משני הצדדים או פתרונות הגישור שהוצעו? מדוע?
2. האם לדעתכם הצדדים יהיו מרוצים מהפתרונות המוצעים?
3. מה למדתם מן הפעילות על התמודדות עם התנגשות בין זכויות?
4. האם במהלך הפעילות קיבלתם כלים שתוכלו לאמץ בדיונים בבית או בין חברים? אם כן, אילו?